

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoeni; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenheek, Zwolle; Dr J. van Herksen, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Kooopers, Amsterdam; Dr J. L. Koole, Vreeland; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kniper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smeilik, 's-Gravenhage; Dr H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wolvega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; M. B. van 't Veer, Groningen; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr H. J. Westerink, Leiden; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdart.: Melchizedek, de Koning van Salem, VI.
— Uit de Schrift: Goden in ballingschap, Jes. 46:2. —
Kerkelijk leven: Reisindruckken. Waarheid en vrede. Zoo
niet. Het punt in geschil. Een Amerikaansche stem. Hulp
opleiding predikant Argentinië. De Grootte Catechismus van
Zacharias Ursinus, XVII. — Even parkeren: De bekeering
van het gevoel. — Litteratuur en kunst: Een bekroonde
roman. — Geestelijke adviezen: Is mijn geloof wel echt?
— Ziekte: Onderdommeling. — Opvoeding en onderwijs:
„Huisbezoek”. — Perschoon. — Correspondentie. — Ker-
keren.

Melchizedek, de Koning van Salem.

VI.

HOOFDSTUK IV.

De stad van Melchizedek.

§ 17. Volgens Gen. 14:18 is Melchizedek koning van Salem. Reeds in § 10 is deze naam ter sprake gekomen, waar werd opgemerkt, dat Salem kan opgevat worden als oudere en wel oorspronkelijke vorm van Jeruzalem, welke naam in de Amarna-litteratuur Uru-Salim geschreven wordt. In Ps. 76 komt deze naam ook nog voor. We lezen daar:

En in Salem is Zijn hut,
en Zijn woning in Zion. (vs 3)

Deze beide gedachten staan in het z.g. parallelisme der zinsdelen, een dichtertelijke stijlform, die in het Oude Testament dikwijls voorkomt.

Daarom zijn de namen Salem en Zion als synoniemen op te vatten. De beide zinsdelen geven dan aan, waar God woont. Wel dwingt het parallelisme niet tot deze opvatting. Dat blijkt uit vers 2 van dezen psalm, waar Juda en Israël op soortgelijke wijze naast elkander zijn gesteld en toch niet identiek zijn. Toch is het niet waarschijnlijk, dat de dichter bedoelt: God heeft op de eene plaats Zijn hut, op de andere Zijn woning. In dat geval zou ook het „aldaar”, waarmee vs 3 begint, te onzeker van betekenis worden. We hebben hier dus een synoniem parallelisme. Te meer is deze opvatting waarschijnlijk, omdat Sion, dat zoo menigmaal met een anderen naam in parallelisme staat, bijna steeds naast Jeruzalem wordt genoemd.

De naam Jeruzalem komt in de Heilige Schrift voor het eerst voor in Joz. 10:1, waar vermeld wordt, dat de koning der stad, Adoni-Zedek, een coalitie in het leven riep om Jozua de verovering van Kanaän te beletten. De naam van dezen koning is op soortgelijke wijze gevormd als de naam van den koning van Salem, die Abraham tegemoet komt. Ook dit pleit voor de opvatting, dat we in Jeruzalem en Salem met dezelfde stad te doen hebben.

Dit eerste directe getuigenis der Schrift van het bestaan eener stad Jeruzalem is ongeveer uit dezelfde aera als het bovengenoemde getuigenis der Amarna-tabletten. Toch is de stad veel ouder en in Babylonische lijsten van plaats- en godennamen genoemd als middelpunt van het „Westland”, reeds in zeer vroege tijden.¹⁾

Is de afleiding van het eerste deel van den naam, zooals hij luidt in de Schrift, dus van „jeru”, onzeker, het tweede deel van den naam duidt iets aan, dat veilig is en daardoor in een toestand van vrede verkeert. De stad is dan ook reeds door natuurlijke ligging schier onneembaar.

§ 18. Er zijn echter over de vraag, waar Melchizedek eigenlijk thuishoorde ook andere opinies.

De meening dat hij in de stad, die later bekend werd als de hoofdstad van Juda, te zoeken is, zou onder invloed staan van de traditie der Joden, die de geschiedenis van Melchizedek te Jeruzalem zouden hebben gelocaliseerd. In werkelijkheid zouden deze gebeurtenissen zich hebben afgespeeld bij Sichem.

Deze opvatting van W. Erbt²⁾ wordt met grooten ijver verdedigd door Landersdorfer.³⁾ Sichem zou slechts de latere naam van deze stad zijn, die woonplaats was van een persoon Sichem. Oorspronkelijk heette de stad Salem. Dit zou nog blijken uit Gen. 33:18. In de Statenvertaling lezen we daar: En Jakob kwam behouden tot de stad Sichem. In deze vertaling zou het woord „behouden” een misvatting zijn. Er staat sjalem, hetzelfde woord, dat in Gen. 14:18 steden-naam is; wel kan dit woord „behouden” beteekenen — we wezen daar reeds op in de vorige paragraaf — maar in het verband van Gen. 33 zou het ook als steden-naam genomen moeten worden. Er komt dan te staan, dat Jakob te Salem, de stad van Sichem, kwam. Zoo hebben ook de Zeventigen en de Vulgaat gelezen. Dat tegenwoordig het dal tusschen Ebal en Gerizim nog den naam Salim draagt, eveneens een dorp in het noord-oosten van dat dal⁴⁾ zou deze opvatting steunen.

Eenmaal aanvaardend dat het latere Sichem oorspronkelijk Salem heette, lijkt het Landersdorfer ook zeer aannemelijk toe, dat dit de plaats is, waar Melchizedek thuis hoorde. Het blijkt uit de geschiedenis van Abraham, dat er een nauwe betrekking was tusschen Abraham en deze stad. Ook later, in de geschiedenis van Israël, is er herhaaldelijk van Sichem sprake: het is de stad waar de koningskroning plaats vindt! Daar in Sichem leefde de herinnering aan het ideaal van het immers bijeenbehoorend koningschap en priesterschap, zooals Melchizedek ze in zijn persoon vereenigde.

Het is David geweest, die met deze traditie gebroken heeft. (Jerobeam herstelde haar weer!) David deed dit, om den dienst van den HEERE zuiver te houden. Hij bracht hiermede de wettigheid van zijn koningschap wel in gevaar. Doch dit gevaar werd bezworen door een goddelijk orakel, dat ons nog is bewaard gebleven in Psalm 110. In dezen psalm zou n.l. te vinden zijn de legitimeering der overdracht van het priesterkoningschap op de nieuwe hoofdstad: Jeruzalem. Zoo zou dus de verlegging der Melchizedek-geschiedenis van Sichem naar Jeruzalem op rekening van David gesteld moeten worden.

Het fundament, waarop deze hypothese gebouwd is, is echter wel zwak. Het is de toekenning van den naam Salem aan Sichem. De tekst zelf eischt dat niet. En er is tegen, dat we nergens elders van Sichemietisch Salem lezen.

Wat de hypothese zelf betreft, ze is wel een kunstig gevonden constructie, maar dan ook constructie, die bijv. met Ps. 110 opereert op een wijze, die in strijd is met de exegese van dezen psalm. (cf. § 26.)

§ 19. De opinie, die Landersdorfer verdedigt, is hetzelfde lot wedervaren, dat hij de Salem-Jeruzalem-opvatting heeft aangedaan. We hebben het oog op de studie van H. W. Hertsberg van Jeruzalem over de verschillende Melchizedek-tradities.⁵⁾

Ook hij acht het voor resultaat der localiserende werking der traditie, dat Salem voor Jeruzalem gehouden wordt, te meer waar het ook zoo voor de hand ligt in deze geschiedenis aan de latere tempelstad te denken. Deze traditie, die voor een Joodsche gehouden moet worden is zelfs

²⁾ W. Erbt, Die Hebräer, pag. 62 etc.

³⁾ S. Landersdorfer, Das Priesterkönigtum von Salem, in Journ. of the Soc. of Or. Research, Oct. 1925.

⁴⁾ Landersdorfer verwijst hiervoor naar E. Robinsons, Neuere biblische Forschungen in Palästina, Berlin 1857, s. 391.

⁵⁾ Die Melchizedek-traditionen, Journ. of the Pal. Or. Soc. VIII, 1928, pag. 169 etc.

Over den doop.

Gelijk geheel natuurlijk is, rijzen er, hoe meer men over den heiligen Dooft gaat nadenken, steeds meer allerlei vragen op, die betrekking hebben op bijzondere twijfelachtige gevallen.

Nu is het op zich zelf reeds een voordeel, dat men tegenwoordig zoveel meer dan vroeger over den heiligen Dooft nadenkt.

De oude Wormser zou er den Heere voor danken.

Dr A. KUYPER,
„De Heraut”, No. 954, 6 April 1896.

zooover gegaan, dat niet meer een nabij Jeruzalem gelegen Koningsdal, maar het Tempelplein als plaats der ontmoeting van Abraham en Melchizedek wordt beschouwd. Op gelijke wijze is in sommige christelijke kringen Golgotha als zodanig aangewezen. We hebben dat gezien toen we bespraken hoe de legende zich van de Melchizedekfiguur meester maakte. (§ 6).

Evenmin bevreemdt het, zoo zegt hij, dat Sichem is aangezien voor het oude Salem. Zoowel hetgeen aangevoerd wordt om de gelijkstellingen Salem-Jeruzalem als om die van Salem-Sichem te bewijzen, wordt door Hertsberg beschouwd als omstandigheden, die den gang der traditie begrijpelijk maken. De Melchizedek-episode naar Sichem te verleggen is het werk der Samaritaansche traditie.

Dit is ook het Joodsche oordeel in dezen!⁶⁾

Er is echter nog een traditie, waarbij niet is in te zien, dat ze vrucht zou zijn van een localiserend streven. Veeleer wijst ze de plaats, waar de localiserende tradities deze geschiedenis vandaan hebben gehaald om ze over te brengen naar bekender terrein. Het is de traditie uit de geschriften der pelgrims sinds de tiende eeuw, die den berg Tabor noemen als plaats van Melchizedek.

Omdat alle aanwijzing ontbreekt hoe Melchizedek aan den berg Tabor zou zijn gelocaliseerd, houdt Hertsberg dit voor de werkelijkheid: Melchizedek is een gestalte uit het Noorden van Kanaän.

Om deze bewering aannemelijk te maken, moet Hertsberg den Tabor echter wat belangrijker voorstellen, dan we zoo doorgaans meenen dat hij is. Dat we zoo weinig indruk hebben van de belangrijkheid van dezen berg, vindt hierin zijn oorzaak, dat de noordelijke delen van Israël over het algemeen veel minder belangstelling vonden bij de bijbelschrijvers dan de zuidelijke! Het belang van dezen berg blijkt echter al in de geschiedenis van Barak en Debora. Bij het „Taborheiligdom” monstert Barak zijn troepen. (Richt. 4.) Aan dit heiligdom zou zelfs een orakel verbonden zijn, want de kinderen van Issaschar, in wier stamgebied de Tabor lag, „waren ervaren in het verstand van de tijden, om te weten wat Israël doen moest”. (1 Kron. 12:33.)

Ook de zegen, dien Mozes uitspreekt over de stammen Zebulon en Issaschar (Deut. 33:18), zou getuigen van Tabor's betekenis! Deze stammen toch zullen, zoo zegt Mozes, volkeren roepen tot den berg en offeranden der gerechtigheid offeren. Er staat dan sedeq-offers, een zinrijke woordspeling op den dienst aan Cidq van het Taborheiligdom. Van wege dit heidensch karakter heeft ook Hosea bezwaren tegen den invloed van Tabor op het volk Israël. (5:1.) Ook Melchizedek's naam getuigt van dezen cultus. Als dit alles waar was, zou sedeq-offers inderdaad een puntige woordspeling zijn op Cidq-offers.

Het grootste bezwaar zien wij weder in den zwakken grond, waarop inderdaad met vindingrijke fantasie de hypothese is opgebouwd. Deze grond is dat de geschriften der pelgrims sinds de tiende eeuw den Tabor vermelden als plaats van Melchizedek. Dat is toch een voor deze zaak te jong getuigenis. De pelgrims uit dien tijd kunnen ook wel misleid zijn door de legendarische verhalen,

⁶⁾ Men verg. de uitspraak van The Jewish Encyclopedia, 1904: „The Samaritans identified the city of Salem with their sanctuary in Mount Gerizim”.